

NIEZBĘDNIK PRAWNY

PRAWO PACJENTA W POLSCE

Co każdy powinien wiedzieć?

Dane aktualne na dzień 20 kwietnia 2026 r.

Ministerstwo
Sprawiedliwości

Zadanie publiczne jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej
i realizowane jest w oparciu o środki otrzymane z budżetu państwa

Spis treści

I.Wstęp.....	3
II.Prawo do informacji – bądź świadomy swojego stanu zdrowia.....	3
III.Zgoda na leczenie – to Ty decydujesz.....	4
IV.Dostęp do dokumentacji medycznej – Twoja historia w Twoich rękach.....	5
V.Tajemnica lekarska – Twoje dane pod ochroną.....	5
VI.Wybór lekarza i placówki – lecz się tam, gdzie chcesz.....	6
VII.Druga opinia medyczna – nie bój się pytać.....	7
VIII.Humanitarne warunki leczenia – godność pacjenta na pierwszym miejscu.....	7
IX.Prawo do skargi – nie bój się walczyć o swoje prawa.....	8
X.Bezpłatne leczenie w ramach NFZ – z czego możesz skorzystać?.....	10
XI.Opieka paliatywna i hospicyjna – godne życie.....	10
Stowarzyszenie Na rzecz Poradnictwa Obywatelskiego DOGMA - informacje	11

I. Wstęp

Każdy z nas prędzej czy później trafia do gabinetu lekarskiego, szpitala lub przychodni. Niestety, nie wszyscy wiedzą, jakie prawa przysługują nam jako pacjentom. Znajomość praw pacjenta w Polsce to nie tylko kwestia formalności, ale przede wszystkim narzędzie, które pozwala Ci skutecznie korzystać z systemu opieki zdrowotnej.

Nie bój się pytać, domagać się informacji i zgłaszać nieprawidłowości. Poznaj najważniejsze prawa pacjenta w Polsce, które mogą wpłynąć na jakość Twojego leczenia.

II. Prawo do informacji – bądź świadomy swojego stanu zdrowia

Pacjent od ukończenia 16 r.ż. ma prawo do pełnej informacji o stanie swojego zdrowia udzielonej. zrozumiałym językiem. Lekarz ma obowiązek poinformować Cię o stanie zdrowia, proponowanych metodach leczenia, ich skutkach ubocznych oraz alternatywach. Jeśli czegoś nie rozumiesz, masz prawo prosić o dodatkowe wyjaśnienia. To nie tylko kwestia komfortu, ale także bezpieczeństwa. Dzięki temu możesz podjąć świadomą decyzję, co do dalszego postępowania.

Pamiętaj, że prawo do informacji obejmuje także dostęp do wyników badań i pełnej dokumentacji medycznej. Wynik badania przeprowadzonego na podstawie skierowania lekarskiego podmiot przeprowadzający badanie zobowiązany jest przede wszystkim przekazać lekarzowi, który na nie skierował. Pacjent ma natomiast prawo wglądu do wyników tego badania na zasadach ogólnych dostępu do dokumentacji medycznej, niezależnie od tego, czy odbędzie wizytę u lekarza, który go na to badanie skierował. Jeśli lekarz nie chce ich udostępnić, masz prawo zgłosić to do odpowiednich instytucji.

Jeśli pacjent jest przygotowywany do zabiegu ma prawo oczekiwać pełnych informacji dotyczących przebiegu operacji, późniejszej rekonwalescencji, ewentualnych powikłań itd. W przypadku, gdy zabieg byłby płatny w całości lub częściowo, lekarz musi również poinformować o tym pacjenta. Pacjent, który przeszedł operację ma prawo do rozmowy z lekarzem, który ja przeprowadzał (nie tylko z dyżurnym).

III. Zgoda na leczenie – to Ty decydujesz

Żadna procedura medyczna nie może zostać wykonana bez Twojej zgody. Dotyczy to zarówno badań, jak i operacji. Zgoda musi być dobrowolna i świadoma, a Ty powinieneś znać wszystkie szczegóły

planowanego leczenia. W przypadku dzieci lub osób nieprzytomnych decyzję podejmują ich opiekunowie prawni. Co ważne, w każdej chwili możesz wycofać zgodę na leczenie. To szczególnie istotne w przypadku terapii eksperymentalnych lub inwazyjnych, które wiążą się z większym ryzykiem.

IV. Dostęp do dokumentacji medycznej – Twoja historia w Twoich rękach

Masz prawo wglądu do swojej dokumentacji medycznej, która obejmuje historię choroby, wyniki badań, opinie lekarskie i inne informacje związane z leczeniem. Możesz ją otrzymać zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej. Co więcej, masz prawo do bezpłatnej kopii dokumentacji. Jeśli placówka medyczna odmawia udostępnienia dokumentacji, możesz zgłosić to do Rzecznika Praw Pacjenta lub NFZ.

V. Tajemnica lekarska – Twoje dane pod ochroną

Wszystkie informacje dotyczące Twojego stanu zdrowia, leczenia i diagnozy są objęte tajemnicą lekarską. Lekarz nie może ich ujawniać

bez Twojej zgody. Obowiązek zachowania tajemnicy rozciąga się na cały personel medyczny, w tym pielęgniarki i położne.

W przypadku zabiegu operacyjnego lub diagnostyki podwyższonego ryzyka zgoda lub jej brak musi być wyrażona na piśmie. W pozostałych przypadkach może być to deklaracja ustna.

Od tej sytuacji są wyjątki. Zabiegi medyczne wbrew woli pacjenta są udzielane:

- podczas pobytu w szpitalu psychiatrycznym, jeśli zachowanie pacjenta zagraża bezpośrednio jego życiu lub zdrowiu (np. próba samobójcza), życiu lub zdrowiu innych osób (np. atak agresji),
- pacjentom przymusowego leczenia odwykowego,
- pacjentom chorym na niektóre choroby zakaźne (np. gruźlica, dur brzuszny).

VI. Wybór lekarza i placówki – lecz się tam, gdzie chcesz

Masz prawo wybrać lekarza prowadzącego oraz placówkę medyczną, w której chcesz się leczyć. Dwa razy w roku kalendarzowym bezpłatnie i bez podania powodu możesz zmienić lekarza, pielęgniarkę

i położną POZ. W przypadku hospitalizacji również możesz wskazać preferowany szpital, o ile nie ma przeciwwskazań medycznych. To prawo jest szczególnie ważne w przypadku długotrwałego leczenia, gdy zaufanie do lekarza i placówki odgrywa kluczową rolę w procesie zdrowienia.

VII. Druga opinia medyczna – nie bój się pytać

Jeśli masz wątpliwości co do postawionej diagnozy lub proponowanego leczenia, masz prawo zasięgnąć drugiej opinii medycznej. To nie jest brak zaufania do lekarza, ale dodatkowe narzędzie, które pomoże Ci podjąć lepszą decyzję. Pamiętaj, że zdrowie jest najważniejsze, a druga opinia może być kluczowa w przypadku skomplikowanych lub kontrowersyjnych przypadków.

VIII. Humanitarne warunki leczenia – godność pacjenta na pierwszym miejscu

Każdy pacjent ma prawo do leczenia w godnych i bezpiecznych warunkach. Placówki medyczne powinny zapewnić odpowiedni standard opieki, w tym czystość, dostęp do leków i poszanowanie godności pacjenta. Jeśli warunki w szpitalu czy przychodni pozostawiają wiele do

życzenia, masz prawo złożyć skargę do dyrekcji placówki lub Rzecznika Praw Pacjenta.

IX. Prawo do skargi – nie bój się walczyć o swoje prawa

Jeśli uważasz, że Twoje prawa zostały naruszone, masz prawo złożyć skargę. W zależności od charakteru problemu i tego, kogo skarga dotyczy, należy kierować ją do odpowiednich instytucji. NFZ rozpatruje skargi dotyczące wyłącznie placówek, które mają podpisaną umowę z Funduszem. Oto przegląd najważniejszych możliwości:

- **Skarga na personel medyczny** - dotyczy niewłaściwego zachowania lekarza, pielęgniarki, rejestratorki lub innego pracownika placówki medycznej.
- **Skarga na placówkę medyczną** - obejmuje problemy organizacyjne, dostępność świadczeń, warunki w placówce lub funkcjonowanie systemu.
- **Skarga na działanie NFZ** - dotyczy sposobu załatwiania spraw przez pracowników Funduszu lub realizacji uprawnień ubezpieczeniowych. W przypadku problemów z zachowaniem personelu medycznego pierwszym krokiem powinna być interwencja u bezpośredniego przełożonego pracownika.

W szpitalu zwróć się do ordynatora oddziału, w przychodni do kierownika placówki. To najszybszy sposób rozwiązania problemu. Jeśli rozmowa z przełożonym nie przyniosła rezultatu, złóż formalną skargę w formie pisemnej do dyrekcji placówki. Skargę do NFZ można złożyć w przypadkach takich jak odmowa zapisu do lekarza mimo dostępnych terminów, trudności z rejestracją czy nieprzyjmowanie pacjentów w ustalonych godzinach.

- **Rzecznik Praw Pacjenta** - najszybsza pomoc. Do Rzecznika Praw Pacjenta może zgłosić się każda osoba, która uważa, że doszło do naruszenia jej praw jako pacjenta. To często najszybszy sposób uzyskania pomocy.
- W przypadku błędów medycznych, braku należytej staranności w leczeniu lub naruszenia zasad etyki zawodowej, można się zwrócić do **Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej** przy odpowiedniej Izbie Lekarskiej lub Izbie Pielęgniarek i Położnych.

X. Bezpлатne leczenie w ramach NFZ – z czego możesz skorzystać?

Jeśli jesteś ubezpieczony w Narodowym Funduszu Zdrowia, masz prawo do bezpłatnego leczenia w ramach świadczeń gwarantowanych. Obejmuje to podstawową opiekę zdrowotną, konsultacje specjalistyczne, hospitalizację oraz wiele innych usług. Jeśli placówka odmawia Ci świadczenia możesz skorzystać z pomocy Rzecznika Praw Pacjenta.

XI. Opieka paliatywna i hospicyjna – godne życie

Pacjenci w terminalnej fazie choroby mają prawo do opieki paliatywnej i hospicyjnej, której celem jest złagodzenie cierpienia i poprawa jakości życia. Opieka ta jest dostępna zarówno w warunkach domowych, jak i w specjalistycznych placówkach. To prawo jest szczególnie ważne dla osób cierpiących na nieuleczalne choroby, ponieważ zapewnia im wsparcie nie tylko medyczne, ale także psychologiczne i duchowe.

Stowarzyszenie Na rzecz Poradnictwa Obywatelskiego DOGMA - informacje

Stowarzyszenie „DOGMA” od ponad 20 lat prowadzi działalność poradniczą na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i będących w trudnej sytuacji życiowej.

Nasza organizacja od 2016 roku realizuje zadania wynikające z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej i posiada Certyfikat dla organizatorów placówek poradniczych dot. Modelu Wsparcia dla Poradnictwa Prawnego i Obywatelskiego, wyd. dnia 12.01.2014 r. przez Fundację Uniwersyteckich Poradni Prawnych.

W Punktach bezpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego powierzonych naszemu Stowarzyszeniu zyskałoby zaufanie klientów i opinię, że porady są przez nas prowadzone profesjonalnie, rzetelnie i z dużym wyczuciem.

Każda rozwiązana sprawa to nie tylko kolejny „numer klienta” w statystykach. To przede wszystkim problem, a nierzadko życiowy dramat człowieka, którego nie opuszcza poczucie bezsilności i bezradności; człowieka, któremu próbujemy pomóc w znalezieniu wyjścia z jego trudnej sytuacji. Staramy się pokazać, jak wielka siła drzemie w nim samym i jak wiele od niego zależy.

STOWARZYSZENIE "DOGMA" ZAPRASZA DO PUNKTÓW PORAD PRAWNYCH PROWADZONYCH NA TERENIE MIASTA BIELSKO-BIAŁA

Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej Nr I

ul. Ks. Stanisława Stojałowskiego 32

Poniedziałek - piątek 8.30 - 12.30

Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej Nr II

ul. Ks. Stanisława Stojałowskiego 32

Poniedziałek - piątek 13.30 - 17.30

ZAPISY NA PORADY

- telefonicznie pod nr tel. 33 497 15 72
w godzinach pracy urzędu
- elektronicznie poprzez stronę <https://zapisy-np.ms.gov.pl/>
- osobiście – w urzędzie

Ministerstwo
Sprawiedliwości

Zadanie publiczne jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej
i realizowane jest w oparciu o środki otrzymane z budżetu państwa